

ДСНС УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
ІДУЦЗ

ПОГОДЖЕНО
Лист ДСНС України
від "16" 02 2018 року

№ 26-2382/261

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. начальника Інституту
Державного управління у сфері
цивільного захисту ІДУЦЗ
доц. І.Б. Волянський
02 2018 року

ПРОГРАМА

навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб
підприємств, установ та організацій

Термін дії програми: до "14" 02 2021 року

м. Київ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб підприємств, установ та організацій передбачає підвищення рівня загальних пожежно-технічних знань, вивчення правил пожежної безпеки з урахуванням особливостей виробництва, ознайомлення з протипожежними заходами та діями у разі виникнення пожежі, оволодіння навичками використання наявних засобів пожежогасіння.

Концептуальні засади навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб підприємств, установ та організацій пожежної безпеки розкриті в статті 39 Кодексу цивільного захисту України.

Метою навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб підприємств, установ та організацій є послідовне підвищення рівня знань та умінь посадових осіб з питань пожежної безпеки.

Зміст навчального матеріалу програми розкриває основні заходи пожежної безпеки, форми та засоби сповіщення про пожежу, характеристику та порядок використання протипожежного устаткування та інвентарю, рекомендації щодо дій під час пожежі та після прибуття аварійно-рятувальних та пожежних підрозділів, відповідальність за порушення правил пожежної безпеки.

Основними формами навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб підприємств, установ та організацій є лекції, практичні заняття та самостійна робота. Так, з загального обсягу 16 годин, встановлених для вивчення матеріалу, на лекції призначено – 8 навчальних години, на практичні заняття – 4 години, самостійна робота – 2 години, диференційний залік – 2 години.

На практичних заняттях у слухачів формуються навички самостійної роботи. При проведенні практичних занять слухачі навчальної групи можуть розподілятися на підгрупи і працювати окремо під керівництвом двох викладачів.

Поточний контроль засвоєного матеріалу слухачами здійснюється із застосуванням різних форм перевірки знань та навичок (тести, усне та письмове опитування, співбесіди тощо).

Заключним етапом навчання з питань пожежної безпеки посадових осіб підприємств, установ та організацій в повному обсязі є диференційний залік, метою якого є перевірка знань, здобутих слухачами, їх уміння самостійно працювати з навчальною та довідковою літературою.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1.	Заходи пожежної безпеки на підприємстві, в установі, організації	4	2	–	2
2.	Заходи пожежної безпеки на робочому місці	2	2	–	–
3.	Сповіднення про пожежу та виклик пожежної охорони	2	–	2	–
4.	Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок їх використання під час пожежі	2	–	2	–
5.	Дії під час пожежі	2	2	–	–
6.	Відповідальність за порушення правил пожежної безпеки	2	2	–	–
Диференційний залік		2	–	–	–
Всього:		16	8	4	2

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Заходи пожежної безпеки на підприємстві, в установі, організації

Стисла характеристика підприємства, установи, організації та їх пожежної небезпеки. Основні вимоги законодавства у сфері пожежної безпеки. Основні положення [Кодексу цивільного захисту України](#) в частині забезпечення пожежної безпеки.

Основні причини пожеж: несправність обладнання, іскри електрогазозварювальних робіт та необережне поводження з вогнем, несправність електроустановок, порушення правил користування інструментами і електронагрівальними приладами тощо. Основні вимоги до утримання та експлуатації електромереж і електрообладнання.

Основні вимоги до утримання шляхів евакуації. Вимоги щодо утримання території, протипожежних розривів, джерел протипожежного водопостачання. Подання і реєстрація декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.

Дії посадових осіб у разі виявлення порушень правил пожежної безпеки. Місцезнаходження та порядок виклику об'єктової пожежної охорони, а в разі її відсутності - найближчої пожежної частини. Порядок організації, мета та завдання добровільної пожежної дружини.

Тема 2. Заходи пожежної безпеки на робочому місці

Характеристика пожежної небезпеки приміщень (споруд). Дії персоналу у випадку порушень режиму роботи установок, машин і агрегатів. Протипожежний режим на робочому місці. Правила пожежної безпеки, встановлені для працівників цього приміщення або споруди.

Можливі причини виникнення пожеж. Дії персоналу в разі загрози виникнення пожежі, аварії чи вибуху; правила вимкнення установок та агрегатів, порядок зняття напруги з електроустановок, виклику аварійної допомоги тощо.

Заходи пожежної безпеки, яких необхідно дотримуватися стаючи до роботи, у процесі роботи та після її закінчення з метою запобігання виникненню пожеж.

Тема 3. Сповіщення про пожежу та виклик пожежної охорони

Установлений на підприємстві, в установі, організації порядок (система) сповіщення людей про пожежу.

Засоби зв'язку, сигналізації, які є на підприємстві, в установі, організації та на робочому місці, розміщення найближчих апаратів телефонного зв'язку, сповіщувачів пожежної сигналізації, пристроїв для подання звукових сигналів пожежної тривоги, систем сповіщення та керування евакуацією людей. Порядок використання цих засобів у разі виникнення пожежі.

Тема 4. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок їх використання під час пожежі

Призначення та місцезнаходження існуючих на підприємстві, в установі, організації засобів пожежогасіння, протипожежного устаткування та інвентарю (вогнегасники, внутрішні пожежні крани, діжки з водою, ящики з піском, стаціонарні установки пожежогасіння тощо).

Загальні поняття про пожежну сигналізацію, спринклерне і дренчерне обладнання та інші установки пожежогасіння (вуглекислотні, пінні, порошкові тощо).

Порядок утримання існуючих на підприємстві, в установі, організації засобів пожежогасіння (у літніх та зимових умовах). Правила використання вогнегасних засобів, протипожежного інвентарю та обладнання.

Тема 5. Дії під час пожежі

Дії в разі виявлення на робочому місці або на території підприємства, установи, організації задимлення чи пожежі. Порядок повідомлення про пожежу аварійно-рятувальних і пожежних підрозділів та інших аварійних служб. Організація зустрічі аварійно-рятувальних та пожежних підрозділів. Відключення у разі необхідності устаткування, комунікацій, електроустановок та вентиляції.

Гасіння пожежі існуючими на підприємстві, в установі, організації засобами пожежогасіння; порядок включення стаціонарних установок пожежогасіння, евакуації людей та матеріальних цінностей.

Дії після прибуття аварійно-рятувальних та пожежних підрозділів (надання допомоги у прокладанні рукавних ліній, участь в евакуації матеріальних цінностей та виконанні інших робіт за розпорядженням керівника пожежогасіння). Обов'язки членів добровільної пожежної дружини за табелем бойової обслуги.

Тема 6. Відповідальність за порушення правил пожежної безпеки

Державний пожежний нагляд за станом пожежної безпеки в населених пунктах і на об'єктах. Правопорушення в сфері пожежної безпеки та відповідальність за їх скоєння. Права органів державного пожежного нагляду щодо накладання адміністративних стягнень. Кримінальна відповідальність за злочини скоєні в галузі пожежної безпеки.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ НАВЧАННЯ

Підсумкова оцінка рівня підготовки слухача проводиться під час диференційного заліку комісією, до якої включаються представники навчального закладу.

При оцінюванні результатів навчання члени комісії керуються критеріями, відповідно до яких слухач:

- знає положення законодавчих та нормативних актів з питань пожежної безпеки;
- правильно розуміє призначення, область застосування, принцип роботи технічних засобів протипожежного захисту, пожежогасіння, пожежної сигналізації та оповіщення про пожежу;
- орієнтується в заходах пожежної безпеки для різних умов та на різних об'єктах;
- конкретно і точно пояснює зміст і послідовність дій під час пожежі;
- буде відповідь за власним планом, супроводжуючи розповідь прикладами, вміє застосовувати знання в новій ситуації при рішенні практичного завдання.

При успішному складанні диференційного заліку слухач отримує посвідчення про проходження навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки встановленого зразку.

ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

1. Законодавство України з питань забезпечення пожежної безпеки.
2. Основні положення [Кодексу цивільного захисту України](#) в частині забезпечення пожежної безпеки.
3. Основні причини пожеж.
4. Вимоги щодо утримання території, протипожежних розривів, джерел протипожежного водопостачання.
5. Основні вимоги до утримання шляхів евакуації.
6. Основні вимоги до утримання та експлуатації електромереж.
7. Основні вимоги до утримання та експлуатації електрообладнання.
8. Декларація відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.
9. Подання і реєстрація декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.
10. Дії посадових осіб у разі виявлення порушень правил пожежної безпеки.
11. Порядок організації, мета та завдання добровільної пожежної дружини.
12. Характеристика пожежної небезпеки приміщень (споруд).
13. Дії персоналу у випадку порушень режиму роботи установок, машин і агрегатів.
14. Протипожежний режим на робочому місці.
15. Можливі причини виникнення пожеж на робочому місці.
16. Дії персоналу в разі загрози виникнення пожежі, аварії чи вибуху; правила вимкнення установок та агрегатів, порядок зняття напруги з електроустановок, виклику аварійної допомоги тощо.
17. Заходи пожежної безпеки, яких необхідно дотримуватися стаючи до роботи, у процесі роботи та після її закінчення з метою запобігання виникненню пожеж.
18. Установлений на підприємстві, в установі, організації порядок (система) сповіщення людей про пожежу.
19. Засоби зв'язку, сигналізації, які є на підприємстві, в установі, організації, розміщення найближчих апаратів телефонного зв'язку, сповіщувачів пожежної сигналізації, пристроїв для подання звукових сигналів пожежної тривоги, систем сповіщення та керування евакуацією людей.
20. Засоби зв'язку, сигналізації, які є на робочому місці, розміщення найближчих апаратів телефонного зв'язку, сповіщувачів пожежної сигналізації, пристроїв для подання звукових сигналів пожежної тривоги.

21. Порядок використання засобів зв'язку, сигналізації та сповіщувачів у разі виникнення пожежі.

22. Призначення та місцезнаходження існуючих на підприємстві, в установі, організації засобів пожежогасіння, протипожежного устаткування та інвентарю (вогнегасники, внутрішні пожежні крани, діжки з водою, ящики з піском, стаціонарні установки пожежогасіння тощо).

23. Загальні поняття про пожежну сигналізацію, спринклерне і дренчерне обладнання та інші установки пожежогасіння (вуглекислотні, пінні, порошкові тощо).

24. Порядок утримання існуючих на підприємстві, в установі, організації засобів пожежогасіння (у літніх та зимових умовах).

25. Правила використання вогнегасних засобів, протипожежного інвентарю та обладнання.

26. Дії в разі виявлення на робочому місці або на території підприємства, установи, організації задимлення чи пожежі.

27. Порядок повідомлення про пожежу аварійно-рятувальних і пожежних підрозділів та інших аварійних служб.

28. Організація зустрічі аварійно-рятувальних та пожежних підрозділів.

29. Гасіння пожежі існуючими на підприємстві, в установі, організації засобами пожежогасіння; порядок включення стаціонарних установок пожежогасіння, евакуації людей та матеріальних цінностей.

30. Дії після прибуття аварійно-рятувальних та пожежних підрозділів (надання допомоги у прокладанні рукавних ліній, участь в евакуації матеріальних цінностей та виконанні інших робіт за розпорядженням керівника пожежогасіння).

31. Обов'язки членів добровільної пожежної дружини за табелем бойової обслуги.

32. Державний пожежний нагляд за станом пожежної безпеки в населених пунктах і на об'єктах.

33. Правопорушення в сфері пожежної безпеки та відповідальність за їх скоєння.

34. Права органів державного пожежного нагляду щодо накладання адміністративних стягнень.

35. Кримінальна відповідальність за злочини скоєні в галузі пожежної безпеки.

**ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ,
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ПОСІБНИКІВ**

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI.
2. Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" від 05.04.2007 № 877-V.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 від № 444 "Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях".
4. Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 "Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні".
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.06.2013 № 440 "Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки".
6. Наказ Міністерство палива та енергетики України від 25.07.2006 № 258 "Про затвердження Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів".
7. ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ. «Пожарная безопасность. Общие требования».
8. ДСТУ ISO6309:2007 «Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір».
9. ДСТУ Б.В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою».
10. НАПБ Б.03.001-2004 «Типові норми належності вогнегасників», затверджені наказом МНС України від 02.04.2005 № 151.
11. ДБН В.1.1-7-2016 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва.
12. ДБН В.2.5-56:2014 «Система протипожежного захисту».
13. СНиП 2.09.02-85 «Производственные здания».
14. СНиП 2.04.01-85* «Внутренний водопровод и канализация зданий».
15. СНиП 2.04.02-85 «Водоснабжение. Наружные сети и сооружения».
16. НПАОП 0.00-1.32-01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок. Затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики від 21.06.2001 № 272.
17. Андрієнко В.М., Андрієнко М.В., Білошицький М.В., Єременко С.А., Поздєєв С.В., Пруський А.В., Сидоренко В.Л. Пожежна безпека промислових та сільськогосподарських виробництв: Навчальний посібник. – К.: "Українська технологічна група", 2013. – 440 с.